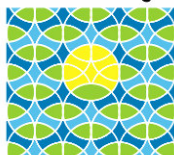

Småøernes idékatalog 2007

70 ideer fra et idéseminar
afholdt i marts 2007

Sammenslutningen

af Danske Småøer

Småøernes idékatalog 2007

er udgivet af
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12
Strynø
5900 Rudkøbing
Tlf: 62 51 39 93
Fax: 62 51 39 96
e-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk

Ideerne er samlet og beskrevet af
Morten Priesholm

Foto: Morten Priesholm, Claus Jensen
Karsten Kragh Hansen og
Sammenslutningen af Danske Småøer

Forord

I det kommende landdistriktsprogram er det lykkedes Sammenslutningen af Danske Småøer, at få vores eget program med en egen pulje. I den forbindelse skal vi udarbejde en udviklingsstrategi.

Ved de forrige programmer er planerne blevet udarbejdet af en medarbejder i samarbejde med sekretariat og bestyrelse. Denne gang besluttede vi at gøre det anderledes. Vi inviterede 25 øboere, som repræsenterede forskellige interesser, erhverv og alder, til et seminar, og bad dem komme med deres ideer. De bidrog med en livlig og engageret debat, og det kom der en masse gode forslag ud af.

Alle disse ideer fremsendes hermed, og de vil nu danne grundlag for den udviklingsstrategi, som en kommende aktionsgruppe skal udarbejde.

Vi takker deltagerne for indsatsen.

Med venlig hilsen

Henry Larsen

Formand for Sammenslutningen af Danske Småøer

I alt 25 øboere deltog i et idéseminar i marts 2007. Resultatet blev 70 ideer, som nu er samlet i dette katalog.

Det begyndte med et idéseminar – hvor ender det?

I marts 2007 var 25 øboere samlet til et idéseminar for at finde og udvikle ideer, som kan styrke livet på småøerne. Det kom der 70 ideer ud af, og det er dem, vi præsenterer i dette hæfte.

Bag idéseminaret stod Sammenslutningen af Danske Småøer, som ønskede en debat om "hvilke ideer, løsninger og projekter, der kan skabe attraktive levevilkår og udvikling på vores øer" (som det hedder i oplægget til seminaret).

For at få en bred vifte af ideer inviterede sammenslutningen en flok øboere, som repræsenterer mange forskellige erhverv og interesser. Tanken var at samle ideer både fra ø-købmanden, fiskeren, pensionisten, landmanden, IT-erhvervsmanden, iværksætteren, børnefamilien og pædagogen. Og fra folk med interesse for f.eks. natur og miljø eller for børn og unges vilkår på øerne. I alt 30 blev inviteret, og 25 sagde ja tak til at deltage.

Det kom der mange store og små ideer ud af. Nogle af dem er helt konkrete og lige til at sætte i søen. Andre er mere visionære og kræver både tid og penge, hvis de skal realiseres. Men fælles for alle 70 ideer er, at de kan være med til at skabe nye muligheder på øerne, og at de udspringer af en fælles interesse for at styrke ø-livet.

Hvad skal ideerne så bruges til? Ja, helt konkret skal de bruges, når vi tilrettelægger vores indsats i et nyt, dansk landdistriktsprogram, som løber frem til 2013.

I løbet af foråret og sommeren 2007 skal vi på småøerne danne en såkaldt aktionsgruppe, som skal være med til at kanalisere penge fra landdistriktsprogrammet ud til småøerne. Men først skal aktionsgruppen lave en plan for hvilken udvikling og hvilke projekter, der indtil 2013 skal støttes fra Landdistriktsprogrammet. Og det er her ideerne kommer ind. De skal danne grundlag for aktionsgruppens særlige ø-udviklingsplan.

Landdistriktsprogrammet er dog ikke den eneste grund til at samle på gode ideer. Ideerne kan også bruges som inspiration, når sammenslutningen tilrettelægger nye aktiviteter, kurser og seminarer. Og når vi igangsætter nye ø-projekter.

Med dette hæfte håber vi også, at småøernes beboere, virksomheder og foreninger, kan få inspiration - og måske gå videre med nogle af ideerne. De er til fri afbenyttelse, og om ikke andet så kan de måske sætte nye tanker i gang.

Hvis man som læser fatter interesse for en eller flere af ideerne og gerne vil vide mere om oprindelsen og tankerne bag, så kan man kontakte sammenslutningens sekretariat på telefon 62 51 39 93.

Allerbagest i hæftet findes en lille oversigt over nogle af de muligheder, der er for at få økonomisk støtte til projekter på småøerne. Her kan man også få inspiration.

Hermed er bolden givet videre

Idékatalogets indhold

Idé-kataloget indeholder i alt 70 ideer indenfor stort set alle sider af ø-livet.

Ideerne samler sig dog om nogle temaer, som vi her i kataloget har beskrevet i seks afsnit med følgende overskrifter:

1. Bosætning
2. Erhverv
3. Turisme
4. Natur og miljø
5. Formidling, kommunikation og PR
6. Kultur, værdier og strategier

I hvert afsnit finder man en kort introduktion til temaet samt en beskrivelse af mellem syv og 20 ideer.

Efter de seks afsnit følger tre bilag:

Bilag 1. Invitationen til idéseminaret

Bilag 2. Deltagerliste

Bilag 3. Støtte til projekter på småøerne

Ideseminarets deltagere bidrog seriøst og engageret til idéudviklingen

Bosætning

Bosætning handler ikke kun om at trække nye beboere til småøerne. Det kan være lige så vigtigt for bosætningen og for småøernes udvikling, at vi kan fastholde de beboere, som allerede bor på øerne. Det handler altså også om at bremse fraflytningen. Dermed kan det være nødvendigt at have fokus på den service og de faciliteter, der er nødvendige for, at det er attraktivt at bo på øerne. Det kan f.eks. handle om børnepasning, skoler, ældreomsorg, forsamlingshuse, fritidstilbud til børn og unge osv.

God service og gode fælles faciliteter vil desuden være med til at gøre det attraktivt for de tilflyttere, som også er nødvendige for en positiv udvikling på vores øer.

Et aktivt lokalsamfund med en velfungerende offentlig service og med tilbud om fritidsaktiviteter er således vigtig for bosætningen – både den del, der handler om at skabe tilflytning og den del, der handler om at forhindre fraflytning.

Et andet element i det attraktive ø-liv kan være samarbejdet mellem øerne. Det nære samarbejde mellem øboere bliver af mange oplevet som en særlig kvalitet ved ø-livet. I afsnittet Formidling, kommunikation og PR kan man finde flere ideer til, hvordan dette samarbejde kan styrkes.

På flere øer har det vist sig, at boligmangel faktisk kan være en barriere for tilflytningen. Helårshuse bliver solgt som fritidshuse, og udbudet af forskellige former for beboelse er meget lille. Vi har stort set kun ældre byhuse og nedlagte landejendomme at tilbyde tilflyttere. Ældreboliger, byggegrunde til nye huse, nyere udlejningshuse og andelsboliger er f.eks. ikke særlig udbredt.

Boliger

For at styrke bosætningen kan det være en idé at have fokus på, hvordan vi kan udvide udbudet af boliger og skabe et større udbud af forskellige boligtyper på øerne.

1. Nye udstykninger af byggegrunde

Med udstykning af byggegrund til beboelseshuse kan man skabe mulighed for at øboere og nye tilflyttere kan bygge eget hus. Dermed øger man udbuddet af boliger og åbne samtidig op for nye boligformer på øerne.

2. Nye boligformer

Andelsboliger, udlejningsboliger, bofællesskaber og ungdomslejligheder er eksempler på boligformer, som kan supplere de traditionelle boliger på småøerne, og dermed skabe flere valgmuligheder for både øboere og nye tilflyttere. Et ø-boligselskab kan stå for projektering og drift af denne type boliger.

Nye boligformer kan f.eks. også være spændende, nytænkende nybyggeri, nul-energi huse, allergi-venlige huse eller huse indrettet for handicappede øboere.

3. Indslusningsboliger

En indslusningsbolig er en udlejningsbolig, der stilles til rådighed for tilflyttere, der vil prøve ø-livet før de tager det endelige skridt, eller som mangler en midlertidig bolig, inden de kan finde eller overtage en bolig. Indslusningsboliger har på nogle øer vist sig at være et godt tilbud, som har banet vej for nye tilflyttere. Men det skal være attraktive boliger, som udlejes til markedspris.

4. Fælles ø-bolig på fastlandet

Som øbo kan have brug for en overnatning på fastlandet, hvis man skal til aftenmøde, fest e.l. – eller hvis færgetiderne bare ikke passer. For at gøre det nemmere (og billigere) at overnatte på fastlandet, kan øboere gå sammen om at have en fælles-bolig på fastlandet. Det kan f.eks. være en beboerforening, der lejer en lille lejlighed på fastlandet.

5. Etablering af ø-boligfonde

Med lokale boligfonde kan man skabe økonomi til at opkøbe huse, sætte dem i stand og sælger dem til fastboende. En boligfond vil kræve kapital fra investorer, som ønsker at støtte bosætningen på småøerne.

Service, fælles faciliteter og aktiviteter

Udover den offentlige service og de aktivitetstilbud, som kommunerne er ansvarlige for, kan også mere lokale løsninger være nødvendige for at opretholde aktive samfund på småøerne.

6. Skoler og pasningsordninger

Som øboere har vi mulighed for selv at etablere pasningsordninger for vores børn – de såkaldte puljeordninger. Vi kan også etablere støtteforeninger, som støtter vores skoler eller børnehaver. En støtteforening kan f.eks. arrangere aktiviteter udenfor normal åbningstid eller skaffe midler til en ny legeplads e.l.

7. Klub- og foreningsliv

Vi har et rigt foreningsliv på småøerne. Men måske kan vi være opmærksomme på også at have tilbud til grupper, som i dag ikke bliver imødeset, f.eks. børn, unge og ældre. Måske skal vi have en rejseklub for ældre øboere? Eller en børnefilmklub?

8. Ældreaktiviteter

Måske kan ældre øboere være interesseret i at være aktive i kulturhistoriske foreninger, hvor de er med til samle og formidle viden om øens kulturarv? Øens ældre kan også være aktive som ø-guider og på den måde have et fællesskab om formidling og historiefortælling. I afsnittet om Formidling, kommunikation og PR er nævnt, at man kan holde fælles ældretræf med øboere fra flere øer.

Fokus på børn og unge

Unge fra vores øer flytter typisk hjemmefra til efterskole eller ungdomsuddannelse, når de er 15-18 år. På øerne har vi så en gruppe unge i aldersgruppen 12-17 år, som har brug for og ønsker om fritidsaktiviteter, vi i dag ofte ikke kan tilbyde dem.

9. Klubaktiviteter

Med nye klubaktiviteter kan vi skabe attraktive oplevelser for vores 12-16årige. Vi kan lave en IT-klub, hvor de unge kan arbejde med hjemmesider, online-spil, chat-rooms osv. Eller vi kan lave en filmklub, hvor de unge selv producere en film med digital filmteknik. Eller hvad med en naturklub, f.eks. i samarbejde med organisationen Natur og Ungdom.

10. Nye ø-ungdomsfællesskaber

En gruppe småøer holder hvert år ølympiade, som typisk tiltrækker unge over 17-18 år. For den yngre gruppe findes ikke tilsvarende tilbud om at deltage i et ø-fællesskab udenfor skoleregi. I afsnittet om Formidling, kommunikation og PR er nævnt, at man kan holde ungdoms-camps for 12-15årige (med fokus på de unges egne interesser og behov og f.eks. i samarbejde med Dansk Ungdoms Fællesråd)

11. Mere skole-samarbejde

Flere ø-skoler har allerede i dag et nært samarbejde, som er med til at gøre skolerne mere attraktive for de unge øboere. I afsnittet om Formidling, kommunikation og PR bliver det foreslået, at dette samarbejde kan styrkes. Her finder man også en idé om at fælles skole/elevblad for småøernes børn og unge.

Også ved at styrke samarbejdet mellem ø-skolerne og andre skoler i lokalområdet kan man tilbyde de unge nye oplevelser og måske bane vej for nye venskaber.

Det nære samarbejde mellem øboere bliver af mange oplevet som en særlig kvalitet ved ø-livet.

Erhverv

Småøernes virksomheder er vigtige elementer i vores små ø-samfund. Virksomhederne kan skabe arbejdspladser og bidrage til den økonomi, som giver liv og aktivitet på småøerne.

Ofte er det også småøernes private virksomheder, der leverer service til øboerne – det gælder f.eks. købmænd, håndværkere, entreprenører og vognmænd. Andre virksomheder står bag turistaktiviteter eller nicheprodukter, som kan være med til at skabe positiv opmærksomhed og dermed bidrage til fællesskabet.

For at fremme et levedygtigt og lønsomt erhvervsliv på småøerne kan man give hjælp og støtte til at drive og udvikle virksomhederne - uanset om der er tale om entreprenører, købmand, håndværk, kunsthåndværk eller fødevareproduktion.

En ting er den direkte økonomiske støtte til at finansiere etablering eller udvikling af virksomhederne. En anden ting er aktiviteter, som med rådgivning, kurser, koordinering osv. kan hjælpe virksomhederne i en sund udvikling.

En række nye erhvervsmuligheder kan måske komme småøerne til gavn. Det gælder bl.a. indenfor IT og indenfor fødevarebranchen. Også turisme er et vigtigt erhverv på øerne, og nogle af mulighederne i denne branche er nærmere beskrevet i afsnittet Turisme.

I afsnittet Miljø og natur er det beskrevet, hvordan man kan tænke sig, at småøernes natur kan danne grundlag for nye erhverv og arbejdspladser indenfor formiling, undervisning og forskning.

Erhvervsfremme og finansiering

En fælles indsats kan hjælpe små ø-virksomheder, som har ikke ressourcer til alene at løse de mere administrative eller videnstunge opgaver, der kan skabe udvikling og vækst. Småøerne kan desuden have glæde af en fælles indsats for at tiltrække nye virksomheder.

12. Erhvervssekretariat

Man kan etablere et erhvervssekretariat på nogle af småøerne, måske et sekretariat pr. region. Et erhvervssekretariat kan f.eks. tilbyde rådgivning, fundraising, juridisk bistand, viden og kompetencer, kontakt til potentielle tilflytters virksomheder osv.

13. Vækstfond

Med en vækstfond eller investeringsforening kan man kanalisere risikovillig kapital (i form af lån) over til projekter og virksomheder på småøerne. Kapitalen kan komme fra fonde, organisationer eller privatpersoner, som har interesse i at støtte udvikling på småøerne. Målet er at have et sted, hvor virksomheder og projekter på småøerne kan søge lån. En vækstfond kan evt. også yde tilskud, der kan bruges som medfinansiering til f.eks. EU-projekter.

14. IT-erhverv

En mulighed er at fremme erhverv, der er baseret på de muligheder informations- og kommunikationsteknologien giver. Med Internettet er der i dag gode muligheder for på småøerne at have en fjernarbejdsplads eller drive en virksomhed, hvis kunder primært er på fastlandet (f.eks. call-center, vidensvirksomheder, revision osv.).

Partnerskaber

Partnerskaber mellem ø-virksomheder og virksomheder og organisationer på fastlandet kan skabe nye aktiviteter på småøerne.

15. Nicheprodukter og eksklusive ø-oplevelser

I et partnerskab kan ø-virksomhederne f.eks. levere nicheprodukter, mens fastlands-partneren (virksomhed eller organisation) kan tilbyde deres medarbejdere eller samarbejdspartnere eksklusive oplevelser på øen.

16. En ø-filial

Et partnerskab kan også bygge på, at en stor virksomhed flytter aktiviteter over til en filial på en ø (et call-center e.l.) samtidig med, at en gruppe ø-virksomheder leverer turistoplevelser til alle virksomhedens medarbejdere.

Nye produktioner

Ved at bruge og forarbejde de råvarer, som i forvejen findes på småøerne, kan der etableres nye produktions- og forarbejdningsvirksomheder. Produktion af nicheprodukter med kvalitet og lokal identitet kan være en mulighed for småøernes virksomheder.

17. Ø-butikker

Med en Ø-butik i f.eks. København kan man støtte producenterne på småøerne ved at give dem et salgssted og samtidig have et udstillingsvindue og et turistkontor midt i storbyen. En anden mulighed er en web-butik med fælles salg af ø-produkter.

18. Nye nicheprodukter:

Virksomheder på småøerne har mulighed for at producere og sælge nicheprodukter med en tydelig ø-profil, som vil give dem nemmere adgang til markedet. Eksempler på nicheprodukter kan være en serie ø-snapse og ø-muslinger (linemuslinger fra akvakultur).

19. Forarbejdning af fødevareprodukter

Forarbejdning af fødevareprodukter kan tilføre merværdi og fastholde økonomi og arbejdspladser på øerne. Halvfabrikata af fiskeprodukter er et eksempel på en forarbejdning af produkter fra småøerne.

20. Nye afgrøder

Landbruget på småøerne kan måske have fordel af at dyrke nye nicheafgrøder. Det kan f.eks. være energiafgrøder, medicinplanter m.m.

21. Fælles produktionsfaciliteter

Med fælles produktionsrum eller produktionsudstyr kan virksomhederne på småøerne reducere produktionsomkostningerne. Det kan f.eks. være håndværkere, der går sammen om fælles lokaler og udstyr. Andre eksempler kan være indenfor fødevarerproduktion og kunsthåndværk.

Forarbejdning af fødevarerprodukter kan skabe arbejdspladser på øerne. Halvfabrikata af fiskeprodukter er et eksempel på forarbejdning.

Turisme

Vi kan med fordel have mere fokus på, at turismen på småøerne skal være med til at skabe erhverv og dermed arbejdspladser. Det kan bl.a. ske ved, at vi i højere grad udnytter mulighederne for at skabe nye turist-aktiviteter med udgangspunkt i f.eks. naturen, vandet, vores lokale kulturarv, fødevareproducenterne osv.

Ved at udvikle aktiviteter og tilbud af høj kvalitet kan man nå et købestærkt publikum, som efterspørger 'nye oplevelser'. Disse turister ønsker ikke nødvendigvis en lørdag-lørdag ferie eller en dagstur. De kommer også i forlængede weekender uden for hovedsæsonen eller de kommer i grupper, som efterspørger ny viden og helt specielle oplevelser (f.eks. viden om natur og om øernes kultur og kulturarv eller kulinariske oplevelser).

På øerne har vi også gode forudsætninger for at skabe nye turistaktiviteter med udgangspunkt i det nye begreb 'wellness'. Det handler om afslapning, stressovervindelse og ernæring, og en wellness-ferie kan sammenlignes med tidligere tiders kurophold. På småøerne har vi den ro og den overskuelige verden, som wellness-turisterne efterspørger. Også oplevelser, der er knyttet til havet og stranden er vigtige for de turister, som ønsker 'wellness' på deres ferie.

Vi har også mulighed for at videreudvikle vores tilbud om tema-rejser. Med nye tema-tilbud kan vi nå nye typer af gæster og turister, som efterspørger oplevelser, viden og indsigt. Sådanne tema-rejser kan indeholde både transport, oplevelser, rundvisninger og måltider og kræver ofte samarbejde mellem flere aktører på øerne (overnatningssteder, producenter, spisesteder, guider osv.).

Vi kan have endnu mere fokus på nye ideer, som kan være med til at udvide turistsæsonen. På den måde kan vi bedre udnytte vores overnatningskapacitet, men vi kan også tiltrække nye typer af turister, som holder ferie uden for højsæsonens høje aktivitetsniveau. Så med nye ideer til tilbud i skuldersæsonerne april-juni og august-oktober kan vores turisme-virksomheder skabe mere indtjening.

For at kunne udvikle nye typer af turist-tilbud skal faciliteterne på småøerne være i orden. Det er nødvendigt med tidssvarende overnatningsmuligheder, som f.eks. kan indrettes i uudnyttede landbrugsbygninger e.l. Udlejning af f.eks. cykler, kajaker, fiskeudstyr og andet udstyr kan være en forudsætning for at kunne tilbyde gode oplevelser til turisterne.

Ved at være opmærksom på handicap-venlige faciliteter kan småøerne også tilbyde ferieoplevelser til handicappede gæster og turister. Det kan f.eks. være ferielejligheder, der er indrettet for handicappede gæster, eller øens offentlige toiletter, der er handicap-venlige.

Naturturisme

Vi har en enestående natur på småøerne. Specielt havet og kysten har ressourcer og attraktioner, som vi kan bruge, når vi udvikler turisttilbud.

22. Lystfisker-ferier

Småøernes turisme-firmaer kan udvikle specielle tilbud eller pakker rettet mod lystfiskere. Dette kan være en aktivitet i skuldersæsonerne.

23. "Luksus-ferie" med hav-kajakker

Man kan tilbyde pakkerejser med havkajakker fra ø til ø, overnatning på bed & breakfast undervejs og formidling af natur og kulturarv. Turene kan evt. være med guide hele vejen. Denne aktivitet kan også bruges i skuld sæsonerne.

24. Krydstogter i mindre passagerbåde

Med mindre passagerbåde kan man tilbyde ø-togter med besøg på flere øer og kombineret med f.eks. naturoplevelser eller kulinariske oplevelser. Der kan være tale om dagsture eller pakkerejser med overnatning.

25. Ture med lokale naturguider

Man kan tilbyde naturoplevelser med lokale guider og med temaer som 'fugle', 'sæler', 'havets flora og fauna' osv. (f.eks. arrangeret som safarier eller ekspeditioner).

26. Vandrestier med naturinformation

Vandrestier med audio-guider, informationstavler osv. kan være et tilbud til turister, der vil opleve øen på egen hånd.

27. Naturskoler

I naturskoler kan man udenfor højsæsonen tilbyde naturformidling til elever og studerende. I afsnittet Natur og miljø er ideen med naturskoler beskrevet mere.

Turismen på småøerne kan være med til at skabe erhverv og dermed arbejdspladser. Det kan bl.a. ske ved, at vi i højere grad udnytter mulighederne for at skabe nye turist-aktiviteter.

Oplevelsesturisme og wellness

Oplevelsesturisme og wellness er nye begreber indenfor turisme. På småøerne har vi gode forudsætninger for at udvikle vores egne tilbud indenfor denne type turisme og dermed skabe muligheder for nye erhverv.

28. Kunstferier på småøerne

Kunstnere, kunsthåndværkere, spisesteder og overnatningssteder kan gå sammen om at tilbyde pakkerejser med fokus på kunst- og kunsthåndværk. Kunstnerne og kunsthåndværkerne kan selv være rejseledere og guider.

29. Kulturhistoriske rundvisninger

Lokale kulturguider viser gæsterne rundt til øens kulturelle seværdigheder og vores kulturarv. Som en del af rundvisningen kan man også møde det moderne ø-liv ved at besøge landmanden, kirkesangeren, fiskeren, fødevareproducenten, havnefogeden osv. I afsnittet om Bosætning er det foreslået at øens ældre mennesker måske har lyst til at samle og formidle viden om øens kulturarv.

30. 'Øhop' med bus

Med bustransport kan man tilbyde en rejse rundt til flere øer. Her kan man have fokus på det særegne ved øerne og ved ø-livet. Man kan også vælge et gennemgående tema for bus-øhoppet: 'småøernes historiske bygninger', 'kulinariske oplevelser' eller 'ø-rundtur med vandaktiviteter'.

31. Gårdbutikker og besøgsgårde

I gårdbutikker og på besøgsgårde kan turisterne komme tæt på landmanden og fødevareproducenten og købe lokale fødevarer.

32. Kulinariske temaer

Man kan arrangere kulinariske ø-ture for virksomheder - som personaleture eller et tilbud til virksomhedens samarbejdspartnere. Også klubber, foreninger og udenlandske turistselskaber osv. kan være målgruppen. Turene omfatter besøg hos frugtavlere, landmænd og fødevareproducenter og spisning på øens spisesteder. Turene kan kombineres med introduktion til øens natur og kulturarv.

33. Rideferier

Med rideferier kan man f.eks. tilbyde forskellige temaer: 'familie', 'avanceret', 'til havs', 'med primitiv overnatning' eller 'ridning og sejlads'

34. Wellness-tilbud

Wellness handler om kropspleje, sund kost og mental afstresning. På øerne kan wellness-tilbuddet kombineres med ro, hav, kyst og naturoplevelser og kan f.eks. udvikles i samarbejde med flere aktører på øen. Læs om wellness-ferie på www.wellness.visitdenmark.com.

35. Pilgrimsrejser

Flere og flere danskere tager på pilgrimsrejser herhjemme og i udlandet. På pilgrimsrejsen er fokus på stilheden, fordybelsen, kulturen og den religiøse erfaring. På småøerne kan pilgrimsrejsen være små rejseselskaber, som

rejser med minibus, med båd og færge og til fods. De rejsende besøger øernes kirker og kulturarv og overnatter i stille omgivelser på lejrskoler o.l. Læs om moderne pilgrimsrejser på www.kristendom.dk/pilgrimsrejser

*På småøerne kan pilgrimsrejsende
f.eks. besøge øernes kirker og kulturarv.*

Natur og miljø

På småøerne bor vi lige midt i naturen: havet er omkring os, fuglene yngler og kommer forbi på træk, og på mange øer har vi sjældne planter eller særlige naturtyper.

For mange øboere er netop naturen et af de bedste argumenter for at bo på en ø.

På samme måde er hensynet til miljøet meget konkret for os: En stor del af vores affald skal med færge til fastlandet, vores spildevand kan vi ikke bare lige udlede til et stort kommunalt rensningsanlæg, vores brændstof (uanset om det er benzin, fuelolie eller fast brændsel) skal fragtes til øen.

Derfor er naturen og miljøhensynet en naturlig del af vores hverdag. Men vi kan også have brug for at søge nye løsninger, som kan bevare og styrke vores ø-natur. Og vi kan måske finde nye svar på de miljøspørgsmål, vi har tæt inde på livet hver dag. Med lokale natur- og miljøløsninger, som vi selv tager initiativ til, kan man måske opnå bedre og mere tilpassede løsninger end dem kommuner, styrelser og direktorater tilbyder os eller pålægger os.

Energi og affaldshåndtering

36. Lokal, bæredygtig affaldshåndtering

Små, lokale løsninger kan være med til at gøre håndteringen af affaldet lettere. Lokal kildesortering i lille skala er f.eks. en mulighed. Målet kan være at mindske affaldsmængden og reducere omkostningerne til transport af affald bort fra øen.

37. Alternativ energiforsyning

Med forskellige former for vedvarende energi kan man reducere behovet for at fragte brændstof til øerne. Der kan f.eks. være tale om vindmøller, solfangeranlæg, bio-brændsel til opvarmning og transport. Der kan være tale om små anlæg hos den enkelte virksomhed eller husstand eller mere fælles anlæg. Mere ambitiøst kan målet måske være energi-selvforsyning, så man bliver en energi-ø på linje med f.eks. Samsø og Ærø.

38. Energibesparelser

Med isolering og andre energibesparende tiltag kan man reducere behovet for brændstof og dermed omkostningerne til at fragte brændstof. En form for ø-rådgivning kan være en af vejene til at fremme energibesparelser på småøerne.

Naturpleje

En stor del af naturarealer på øerne har tidligere været afgræsset, og kun med græssende dyr kan disse naturtyper bevares og styrkes.

Samtidig bliver landbruget på øerne med Natura 2000 og andre former for naturbeskyttelse pålagt restriktioner, som kan føre til en ekstensivering af driften og dermed opstår også et behov for pleje af nye naturarealer.

39. Nye naturarealer og naturgenopretning

Ved at tage arealer helt ud af landbrugsdrift kan man skabe nye naturarealer. Det kan f.eks. ske ved at stoppe afvandingen af lavtliggende arealer (stop for pumperne). Resultatet kan blive en attraktiv natur med en stor rigdom af arter – til glæde for fastboende og turister. Dette kræver imidlertid et grundigt forarbejde og en nøje plan for forvandlingen fra landbrugsareal til natur.

40. Græsningsselskaber

Landmænd og andre øboere kan i fællesskab danne selskaber, som indkøber dyr og på den måde står for afgræsning af naturarealerne. Græsningsselskaberne kan levere 'naturkød' til øboerne og evt. også til turister eller kunder på fastlandet.

Naturformidling

På småøerne kan vi bruge naturen som et aktiv, der kan trække gæster og arbejdspladser til øerne. På den måde kan ø-naturen være med til at styrke vores ø-samfund samtidig med at vi beskytter, bevarer og forbedrer den.

41. Naturskoler

Med udgangspunkt i vores ø-skoler kan vi etablere lokale naturskoler med undervisningstilbud til skoleklasser fra kommunens øvrige skoler. Også elever på lejrskole kan være målgruppe for undervisning og formidling i disse lokale ø-naturskoler. På den måde styrker vi vores skoler, der også får en funktion udenfor øen.

En stor del af naturarealer på øerne har tidligere været afgræsset, og kun med græssende dyr kan disse naturtyper bevares og styrkes.

42. Nye naturcentre og naturvejledere på øerne

På nogle småøer er der måske mulighed for at etablere regulære naturcentre, som kan tilbyde faciliteter til både skoleklasser, studerende, forskere og turister. Nogle småøer har en helt unik natur eller sjældne dyre- og plantearter. Et naturcenter kan tage udgangspunkt i denne lokale ø-natur og samtidig have et naturvidenskabeligt sigte. Et af målene kan være at skabe ø-arbejdspladser. Et ø-naturcenter kan have en bred vifte af tilbud: naturvejledning, naturpleje, naturturisme, faciliteter til gæsteforskere osv. Målet kan være at et ø-naturcenter og naturvejleder også betjener et område på fastlandet, så det på den måde får et mere solidt fundament (fordi det er vanskeligere at lukke en ø-institution, som også 'betjener' fastlandet.)

43. Natur- og miljøcertificering

Hvis man kan opnå en form for natur- eller miljøcertificering, har man mulighed for at skilte med og fortælle gæster og turister, at her har man gjort noget for naturen og miljøet. Friluftsrådets 'Blå flag' til strande og havne er et eksempel. Et andet eksempel er 'Grønt flag' programmet, som retter sig mod skoler, der opprioriterer miljøspørgsmål.

Formidling, kommunikation og PR

Med formidling, kommunikation og PR kan vi skabe ny opmærksomhed om småøerne, og vi kan styrke vores samarbejde og fællesskab på småøerne.

Vi har f.eks. nye muligheder for at styrke vores samarbejde og kommunikation ved at bruge Internettet. Men vi kan også dyrke og udvikle det direkte møde, hvor øboere lærer hinanden at kende og dermed styrker fællesskabet.

Når det gælder vores PR og markedsføring overfor omgivelserne, kan vi bruge medierne i et målrettet forsøg på at markedsføre øerne som attraktive steder, hvor man kan bosætte sig, holde ferie og købe produkter fra. Også ø-events i de større byer kan være med til skabe positiv opmærksomhed om småøerne.

En fælles PR og markedsføring kan skabe et positivt og nuanceret billede af ø-livet med udgangspunkt i vores fælles værdier og vores identitet som øsamfund. En sådan fælles markedsføring (eller 'branding') kan danne grundlag for såvel bosætning, turisme og salg af produkter fra småøerne. En fælles markedsføring kan også være med til at vedligeholde den politiske opbakning til småøerne.

Både når vi vil styrke vores interne ø-samarbejde og kommunikation, og når vi henvender os til omgivelserne, kan vi med fordel have fokus på positive historier og succeser fra småøerne og på de værdier, vi har fælles på småøerne.

Ø-samarbejde og kommunikation

Ved at styrke vores samarbejde og interne kommunikation kan vi dele viden og erfaringer, som kan være med til at styrke erhvervene, skolerne, havnedriften, færgerne osv. Men vi kan også gøre det mere attraktivt at være øbo ved at styrke fællesskabet og skabe muligheder for gode, fælles oplevelser.

44. Ressourcebank

Et arkiv, en database eller en 'bank' med personer, erhverv og projekter på småøerne kan gøre samarbejdet mellem øer og øboere nemmere. For så ved vi, hvad der sker, og hvor vi kan finde hvad og hvem. I afsnittet Fællesskab, værdier og strategier er der også beskrevet et forslag om en idé-børs.

45. Stærkere netværk

Mange øboere har glæde af at være med i forskellige former for samarbejde på tværs af øerne – det kan f.eks. være i mere eller mindre formelle netværk. Med flere ressourcer kan vi styrke og udvikle disse netværk, så flere øboere får glæde af dem, og så de kan løse flere opgaver og på den måde styrke øerne.

46. Aktive ø-hjemmesider

Ved at bruge nye muligheder på vores ø-hjemmesider kan vi styrke den interne kommunikation. Vi kan lave weblogs, debatfora, videokonferencer osv. Med webrings, hvor øer og øboere linker til hinandens hjemmesider i en 'ring', kan vi bringe os selv og vores kunder på en rundrejse til de danske småøer.

47. Fælles elevblad

Småøernes børn og unge kan sammen med deres ø-skoler udgive et fælles blad for at øge samarbejdet og kendskabet til hinanden. Måske kan det være en web-avis?

48. Chat-rooms for småøernes børn og unge

I dag er chat-room'et et vigtigt mødested for børn og unge. Kan man etablere et chat-room forbeholdt småøernes børn og unge? Her kan man møde kammerater, som også bor på en ø, og som man derfor har noget til fælles med.

49. Ungdoms-camp

Øernes 12-15årige kan mødes i ungdoms-camps, hvor der er fokus på de unges egne interesser og behov. Det kan evt. arrangeres i samarbejde med Dansk Ungdoms Fællesråd. Parallelt med en ungdoms-camp kan man på samme ø (men i andre bygninger!) afholde et ø-arrangement for voksne, så hele familien kan tage af sted sammen.

50. Udvidet ø-skolesamarbejde med flere øer

Flere ø-skoler har allerede i dag et nært samarbejde, som er med til at gøre skolerne mere attraktive. Kan dette samarbejde udvikles? Kan flere skoler deltage? Kan forældregrupper i højere grad støtte ø-skolesamarbejdet?

51. Ældre-træf

De ældre øboere kan have glæde af at samles til ø-besøg. En mulighed er også at arrangere fælles ældrerrejser til venskabs-øer i udlandet. De ældre kan på den måde bane vej for, at andre øboere kan få kendskab til og have glæde af en venskabs-ø.

52. Udvekslingsbesøg

Det internationale ø-samarbejde kan være med til at øge glæden ved at være øbo. Det er altid givtigt at møde andre øboere og i det internationale samarbejde får tingene et nyt perspektiv. Her er ESIN (European Small Islands Network) en vigtig organisation.

Man kan også etablere regulære venskabsøer, så en dansk ø har en venskabs-ø i udlandet (måske i et af ESIN-landene). Se

www.europeansmallislands.net

53. Historier, portrætter og levnedbeskrivelser

Indsamling af historier, portrætter og levnedbeskrivelser fra øerne kan være med til at holde liv i øernes identitet og den historiske og kulturelle bevidsthed. Her kan ældre øboere have en vigtig rolle som 'historiefortællere'. Formidling af den type historier om øens kulturarv kan være del af øens turisttilbud, se også afsnittet om Turisme.

54. Ø-guider

Man kan med kurser og seminarer uddanne ø-guider, som kan formidle viden om øens natur og kulturarv. Mange øboere kan have glæde af på denne måde at kunne bidrage til at vedligeholde viden om natur og kultur og samtidig kunne tilbyde sig ved rundvisninger osv.

55. Velkomstpakke til nye beboere

Med en velkomstpakke til nye øboere kan man signalere at tilflytterne er velkomne. En velkomstpakke kan indeholde information om øens foreningsliv, om den offentlige service og om den lokale kommune. I pakken kan man også lægge de seneste numre af det lokale ø-blad og af Øposten samt andet materiale om øen og om Sammenslutningen af Danske Småøer.

PR og markedsføring

Med PR og markedsføring kan vi vælge at fortælle en positiv, nuanceret og sand historie om småøerne. Vores mål kan være at skabe interesse og forståelse for småørernes situation og muligheder – og derigennem få politisk opbakning, nye øboere, turisme og salg af ø-produkter. Ikke kun den kortsigtede effekt med nye turister og salg af produkter tæller – ligeså vigtig er den langsigtede effekt, hvor man skaber sympati for ø-sagen og måske skaber en interesse, som senere fører til f.eks. tilflytning.

56. Deltagelse i messer

På f.eks. turistmesser og fødevarerudstillinger kan øerne måske have fordel af at optræde samlet og at præsentere både fødevarerne, turisttilbuddene, kunsthåndværket, naturen og kulurarven i en fælles stand. Dette vil kræve samarbejde mellem f.eks. Øriget, Småørernes Fødevarenetværk og Sammenslutningen af Danske Småøer.

57. Ø-færgen kommer til København

Med en ø-færge, der lægger til i det centrale København har man mulighed for at skabe opmærksomhed om småøerne. Det ville være en god platform for at en fælles markedsføring af turisme, bosætning, ø-specialiteter, kunsthåndværk osv. Der er 'ledige' færger til den slags på småøerne, f.eks. den gl. Omø-færge.

58. Åbne ø-dage

De åbne ø-dage, som vi allerede kender dem fra mange øer, er vigtige begivenheder, som skaber positiv opmærksomhed om øerne.

59. Foldere og brochurer

Med foldere og brochurer for øerne og for vores produkter kan vi i højere grad samarbejde om at skabe et spændende og indbydende udtryk og om at samle så mange aktører som muligt. Købmanden, spisesteder, overnatningssteder, turistaktiviteter, beboerforeninger og andre lokale foreninger har en fælles interesse i en flot markedsføring af øen – både til turister, potentielle tilflyttere, politikere osv.

60. Ø-ambassadører

Ved at få kendte mennesker til at træde frem som ø-ambassadører kan vi få ny opmærksomhed om øerne og ø-sagen. Man skal vælge personer, som man naturligt kan forbinde med øerne og som står for værdier, vi selv kan forbinde med ø-livet. Ø-ambassadørerne kan f.eks. være med til at åbne døre til medierne, være dem, der lige nævner øerne i sammenhænge, hvor

de alligevel deltager og være dem, som måske taler øernes sag i politiske debatter.

61. Øerne i medierne

Øerne og øboerne kan deltage aktivt i medierne. Man kan f.eks. melde sig som deltager i quiz-programmer o.l. på radio og TV. Man kan også placere småøerne i populære radio og tv-programmer, som f.eks. vejrudsigten, Hammerslag og sommerferie-reportagerne. Også avisreportager og artikler i livsstilsmagasiner kan bruges til at synliggøre øerne.

62. TV-serier om øerne

Man kan arbejde for at der bliver produceret nye TV-serier om småøerne. Det kan evt. være med en serie udsendelser med et fælles tema: 'Kirker på småøerne', 'Havet omkring småøerne', 'Kulinariske oplevelser på småøerne' eller 'En dannelsesrejse til småøerne'.

63. Reklamespots på TV og i biografer

Med reklamespots på TV og i biografer kan man markedsføre øerne overfor et stort publikum og dermed opnå at mange mennesker får en fælles opfattelse af øerne – og bliver opmærksomme på mulighederne (turisme, tilflytning, ø-specialiteter osv.) . Dette er dog en dyr form for markedsføring.

På f.eks. turistmesser kan øerne måske have fordel af at optræde samlet og at præsentere både fødevarerne, turisttilbuddene, kunsthåndværket, naturen og kulurarven i en fælles stand.

Fællesskab, værdier og strategier

På småøerne bor vi i et tæt fællesskab. I hverdagen er vi ofte afhængige af hinanden: Vi har brug for hinandens hjælp, og den enkeltes handlinger kan nemt få positive eller negative konsekvenser for andre øboere.

Vi er også afhængige af, at vi i fællesskab kan løse problemer og løfte nye opgaver.

Dette fællesskab og denne forbundenhed giver os en styrke. Men nogle gange opstår der også et behov for, at vi forholder os aktivt til vores fællesskab: Hvad kan vi blive enige om, når det gælder ønsker til udviklingen på vores ø? Kan fællesskabet løfte en stor politisk udfordring eller et stort anlægsprojekt på havnen? Hvad kan vi gøre for at styrke fællesskabet? Hvilke værdier bygger vores ø-fællesskab på?

64. Beskrivelse af et fælles værdigrundlag

Den enkelte ø eller småøerne i fællesskab kan formulere, hvilke værdier vi har på øerne. Hvilke fælles værdier har vi som øboere? Hvilke værdier bidrager vi til samfundet med?

Et værdigrundlag giver svar på, hvorfor øsamfundene er værd at bevare og styrke.

Et værdigrundlag er et godt udgangspunkt, når man skal arbejde med en udviklingsplan, eller når man står over større udfordringer på øen.

Værdigrundlaget er også et godt fundament ved politiske forhandlinger med kommunen, regionen, folketingspolitikere osv.

65. Ø-udviklingsplaner

En udviklingsplan er en nedskrevet plan eller strategi for, hvilken udvikling man ønsker i fremtiden (i en periode på 2- 5 år). Udviklingsplanen bliver til i en åben og fælles proces, som f.eks. er igangsat og ledet af en beboerforening. Den proces varer f.eks. et ½ år og kan være delvis styret af en ekstern konsulent. Udviklingsplanen fører til konkrete projekter og initiativer, som omsætter planen til virkelighed. Det kan f.eks. være bygge/anlægsprojekter eller lokalpolitiske initiativer, som baner vej for nye udviklingsmuligheder.

66. En bosætningsstrategi

En ø-plan eller strategi kan f.eks. tage udgangspunkt i ønsket om at støtte bosætningen på øen. Så er planen måske en handlingsplan for, hvordan man kan tiltrække nye øboere og bremse fraflytningen. Hvad skal der til for at gøre vores ø til et attraktivt bosted? Hvilke tilflyttere vil vi gerne have? Kan øens fritidshusejere bidrage til bosætning og tilflytning? Hvad kan vi gøre på øen? Hvad kan vores kommune gøre? I afsnittet Bosætning kan man finde ideer til, hvilke elementer bosætningsarbejdet kan indeholde.

67. Aktionsplaner

En aktionsplan er mere handlingsorienteret end en udviklingsplan. I en aktionsplan har man ikke beskrevet ønsker, men konkrete mål. Med en aktionsplan har man også taget de politiske beslutningstagere med i

processen, så man har fælles fodslag om, hvad man skal opnå, og så man har den nødvendige opbakning til planen.

En aktionsplan kan f.eks. udarbejdes i samarbejde mellem ø-beboerforeningen og det kommunale ø-kontaktudvalg. På den måde er kommunen mere forpligtet til at arbejde for at nå planens mål.

68. Rådgivningspakke om ø-udviklingsplaner

Med en fælles ø-rådgivningspakke om udviklingsplaner er det nemmere for den enkelte ø at gå i gang med arbejdet. En rådgivningspakke kan f.eks. indeholde en beskrivelse af processen, et forslag til strukturen i en udviklingsplan, et indledende rådgivningsbesøg, et opstartsmøde m.m.

69. Idé-børs

En idé-børs indeholder en samling af ideer til projekter, tiltag, aktiviteter osv., som man deler med hinanden. Alle kan bidrage til idé-børsen, og alle kan bruge af ideerne. Behovet for en idé-børs kan opstå i forbindelse med en udviklingsplan, eller det kan være et tiltage for at styrke fællesskabet. Børsen kan laves af den enkelte ø, af en forening eller et netværk eller af småøerne i fællesskab. Idé-børsen skal være dynamisk, så der hele tiden kan komme ideer til og fra. Den kan f.eks. laves som en database på Internettet.

70. Store, fælles projekter på øerne

Skal vi have en efterskole for at skabe nye arbejdspladser? Skal vi have bygget en sportshal, fordi de unge på øen mangler plads til aktiviteter? Skal vi arbejde på at få et naturcenter til øen? Skal vi have anlagt en lystbådehavn? Dette er eksempler på store projekter, som får konsekvenser for alle øboere, og som derfor med fordel besluttet og planlægges i en åben og fælles proces. Det er også projekter, som kun kan gennemføres, hvis en gruppe af øboere er aktive i en projektgruppe. Ideen til et stort projekt kan stamme fra arbejdet med en udviklingsplan eller en aktionsplan.

En ø-plan kan f.eks. tage udgangspunkt i ønsket om at støtte bosætningen på øen.

Invitationen til idéseminaret

Strynø, den 7. februar 2007

Kære øbo

Vi vil hermed gerne invitere dig til en weekend i fremtidens tegn. Det sker, når vi holder seminar på Næsbylund Kro ved Odense den 10. – 11. marts. Her vil vi åbne for en debat om hvilke ideer, løsninger og projekter, der kan skabe attraktive levevilkår og udvikling på vores øer.

- Hvad skal vi satse på?
- Hvad skal vi bruge penge og kræfter på de næste år?
- Kort sagt: Hvad skal vores indsatsområder være?

Indsatsområderne (eller udviklingsmålene) skal vi bl.a. bruge, når vi tilrettelægger vores indsats i et nyt dansk landdistriktsprogram. I programmet, som løber fra 2007 til 2013, får vores egen aktionsgruppe mulighed for at give økonomiske støtte til projekter på småøerne.

Men indsatsområderne kan vi også bruge, når vi tilrettelægger andre aktiviteter: Kurser & seminarer, nye øprojekter, vores politiske arbejde osv. Og vi vil også give ideerne videre til småørernes beboerforeninger, som så kan lade sig inspirere.

Weekenden skal vi bruge til at udvikle ideerne og til at prioritere, hvilke ideer vi vil give videre til sammenslutningens bestyrelse. Til at hjælpe os med idéudviklingen, debatten og prioriteringen har vi Jens Clausager, som er en gammel ven af øerne og bl.a. plejer at lede vores repræsentantskabsmøder. Meningen er, at ideerne skal samles og beskrives i en lille rapport, som sammenslutningen og beboerforeningerne så kan arbejde videre ud fra.

I sidste ende er det bestyrelsen (dvs. den kommende aktionsgruppes bestyrelse, *red.*), som tager beslutningen om, hvilke indsatsområder, der skal satses på. Men vi har altså brug for din hjælp til at få ideerne på banen.

Vi har inviteret i alt 25 øboere. Gruppen er udvalgt, så deltagerne repræsenterer forskellige erhverv og interesser og dermed kan give en bred palet af synspunkter og ideer til debatten. Men meningen er ikke, at I hver især argumenterer for jeres særinteresser eller for støtte til jeres erhverv eller projekt. Vi skal alle have det brede udsyn og se på de fælles interesser og de udviklingsmuligheder, som kan komme alle til gavn.

Vi håber, at du vil og kan deltage. Af hensyn til planlægningen vil vi gerne have din tilbagemelding senest på torsdag den 15. februar 2007 på tlf. 62 51 39 93 eller mail bn@danske-smaaer.dk.

Hvis du allerede nu ved, at du ikke kan deltage, vil vi bede dig give os besked med det samme – så vil vi nemlig give din plads til en anden øbo.

Arrangementet finder sted fra *lørdag den 10. marts kl. 11* til *søndag den 11. marts kl. 13*. Vi betaler hele opholdet samt udgifter til transport. Det er på Næsbylund Kro, Bogensevej 105, 5270 Odense N.

Med venlig hilsen

Claus Jensen og Morten Priesholm

Deltagerliste til idéseminar 10.-11. marts 2007

		TLF.	Mobil
Aarø	Flemming Lund	20144383	
Anholt	Liselotte Arentz Sørensen	86319004	20209005
Anholt	Agnethe Nørgaard	86319133	40869133
Avernakø	Tom Andreasen	62617576	
Avernakø	Randi Klingenberg	62618068	
Egholm	Anne Kathrine Axelsen	98174969	
Endelave	Lars Møller	75689488	
Fejøl	Kai Winter	54722121	
Fejøl	Kirsten Sydendal	54713038	21494906
Fur	Villy Svinth	97593187	30125421
Fur	Jesper Schrøder	97593020	
Fur	Holger Lundgaard	97593219	
Hjarnøl	Carl Holmberg	75683686	40683686
Lyøl	Rasmus Andersen	62619739	
Mandøl	Claus Flamming	75446838	22554948
Omøl	Jens Melin		20769117
Omøl	Hanne Schultz	58165001	
Orøl	Claus Jørgensen	59474717	23453798
Sejeryl	Karin Christensen		61469922
Strynøl	Svend Erik Reher	62515335	24456338
Strynøl	Poul Henrik Harritz	62220507	
Tunøl	Jørgen Hastrup	86553021	
Venøl	Hans Peter Jensen	97868008	
SADS	Henry Larsen	59590167	21255826
SADS	Dorthe Winther	58199180	
SADS	Claus Jensen	62513993	29602284
SADS	Morten Priesholm	38330067	24614624
Mødeleder	Jens Clausager		
Mødeleder	Margrethe Clausager		

Støtte til projekter på småøerne

Når man vil gennemføre nye projekter med et almennyttigt formål, har man mulighed for at søge om støtte hos en række ordninger og puljer. I særlige tilfælde kan også enkeltvirksomheder få tilskud til etablering eller udvikling.

Et tilskud kan kun i meget sjældne tilfælde finansiere hele projektet. Som oftest skal man finde midler fra flere kilder og også regne med en del egenfinansiering.

Nedenfor gennemgås kort en række eksempler på ordninger og puljer, hvor projekter på småøerne kan søge om tilskud.

Listen er ajourført marts 2007, men er ikke fyldestgørende. Målet er alene at vise nogle af mulighederne for at få økonomisk støtte.

Landdistriktsprogrammet

Fødevarerministeriet gennemfører fra 2007 til 2013 et stort landdistriktsprogram med fokus på

- Stærkere konkurrencekraft i fødevarer- og skovsektoren
- Varierede landskaber, rig natur og rent miljø
- Flere iværksættere og lokale arbejdspladser
- Attraktive levevilkår

Under disse fire overskrifter indeholder programmet omkring 20 forskellige støtteordninger, som træder i kraft i løbet af 2007.

En mindre del af pengene fra landdistriktsprogrammet kan øremærkes til projekter på småøerne. Det sker via en såkaldt aktionsgruppe, som skal indstille hvilke ø-projekter, der skal have støtte.

Hvis man vil søge støtte ad denne vej, skal man søge hos den småø-aktionsgruppe, som kan blive etableret i løbet af sommeren og efteråret 2007.

Projekter på småøerne har dog også mulighed for at få støtte fra nogle af de nationale og generelle ordninger, som støtter f.eks. innovation i landbruget, fødevarer kvalitet, miljø- og naturprojekter og kulturprojekter. Disse ordninger skal søges direkte hos Direktoratet for FødevarerErhverv.

Læs mere på www.landdistriktsprogram.dk

Tilskud til børne- og ungdomsaktiviteter i landdistrikterne

Tilskudsordningen vedrørende børne- og ungdomsaktiviteter i landdistrikterne er en del af landdistriktsprogrammet. På finanslov 2007 er der afsat en bevilling på 10 mio. kr.

Ansøgningsfristen for årets ansøgninger er fastsat til den 1. februar, dog den 1. juni i 2007. Ansøgninger skal sendes direkte til Direktoratet for FødevarerErhverv.

Læs mere på www.landdistriktsprogram.dk

Tilskud til kulturelle aktiviteter i landdistrikterne

Tilskudsordningen vedrørende kulturelle aktiviteter i landdistrikterne er en del af landdistriktsprogrammet. På finanslov 2007 er der til ordningen afsat en bevilling på 5,0 mio. kr.,

Ordningen støtter f.eks. teaterforestillinger, musik- og filmfestivaler, danseoptræden og udstillinger. Fælles for projekterne er, at de skal fremme udviklingen i landdistrikterne, og må samtidigt gerne fremme kontakten mellem kunstudøveren, erhvervet og befolkningen i landdistrikterne.

Ansøgningsfristen for årets ansøgninger er fastsat til den 1. februar. I 2007 dog den 15. maj eller den 1. september. Læs mere på www.landdistriktsprogram.dk

EU's Regionalfond

Fra foråret 2007 kan man fra EU's Regionalfond få tilskud til erhvervsprojekter. Ansøgninger skal indsendes til regionernes Vækstfora, og tilskuddene udbetales fra Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Tilskuddene går primært til at skabe "bedre rammebetingelser" for erhvervslivet – det vil sige rådgivning, netværk og uddannelse med fokus på "innovation og viden". Men på småøerne kan enkeltvirksomheder få direkte støtte til investeringer i anlæg og til udviklingsarbejde.

Ved investeringer i udstyr og bygninger kan ø-virksomhederne få 30 pct. støtte. Når det gælder konsulentbistand til udviklingsarbejde er støttetasen 50 pct.

Også Læsø, Ærø, Langeland, Lolland, Samsø og Bornholm er en del af de særlige "statsstøtteområder", hvor virksomheder kan få tilskud.

EU's Regionalfond (som er en del af Mål 2 programmet) løber frem til 2013.

Man kan læse mere om regionalfonden på www.regionalt.dk og på www.ebst.dk/EU-tilskud

Her kan man finde vej til en af de fem regioner: www.regioner.dk.

Og her er de regionale vækstfora: www.ebst.dk/vaekstfora

Ø-støtten

Skov- og naturstyrelsen kan med Ø-støtten støtte projekter på småøerne. Der kan primært ydes støtte til:

- Etablering eller udvidelse af virksomheder og butikker, især dagligvarebutikker
- Projekter der kan medvirke til at øge omsætningen på øerne f.eks. kursuscentre, campingpladser, ferieboliger, cafeer mv.
- Kulturelle projekter
- Projekter der understøtter øboernes levevilkår
- Fællesprojekter for alle øer eller grupper af øer

Støtten kan ydes enten som et direkte tilskud eller som et lån. Støtten forudsætter ofte en delvis selvfinansiering og/eller en medfinansiering andet steds fra.

Både enkeltpersoner, foreninger, institutioner og virksomheder kan søge støtte.

Man kan læse mere om ordningen på www.skovognatur.dk/Service/Tilskud/Oe/

Tips- og lottotilskud til friluftslivet

Friluftsrådet fordeler hvert år en del af overskuddet fra Danske Spil. Puljen skal støtte, at alle mennesker får mulighed for et bredt og alsidigt friluftsliv under hensyntagen til natur og miljø. Derfor gives der tilskud til projekter, som giver mulighed for at komme ud og opleve naturen.

Midlerne fordeles inden for følgende ni formål:

- Frilftsprojekter
- Naturformidling
- Kursusvirksomhed
- Faste anlæg
- Forsknings- og udviklingsprojekter
- Naturvejledning
- Driftstilskud
- Grønne områder og parker
- Kulturmiljø

Friluftsrådet viser særlig opmærksomhed indenfor tre fokusområder: "Handicappede", "Nydanskere / etniske minoriteter" og "Kystfriluftsliv".

I 2005 gav Friluftsrådet tilsagn om støtte til 667 projekter. Det totale bevilgede beløb udgjorde 56,9 mio. kr.

Der er tre ansøgningsfrister hvert år: 1. marts, 1. juli og 1. november. Læs mere på www.friluftsradet.dk/349

Lokale- og Anlægsfonden

Lokale- og Anlægsfonden (LOA) støtter byggeri inden for idræt, kultur og fritid. Byggerierne spænder lige fra spejderhytter til klubhuse og kulturhuse.

Lokale- og Anlægsfonden har to puljer, der kan søges:

1. "Fonden" kan søges til projekter over 800.000 kr.
2. "Klublokale og Værestedspuljen" kan søges til projekter over 100.000 kr og under 800.000 kr.

Fonden tilbyder også rådgivning og vejledning. Læs mere på www.loa-fonden.dk

Realdania

Realdania er en stor fond, som har sin formue fra fusionen mellem Realkredit Danmark A/S og Danske Bank A/S (i 2000)

Realdania støtter "projekter, der gør en positiv, fremadrettet forskel i det byggede miljø."

Fonden lægger desuden vægt på, at projektet skal have demonstrations- og formidlingsværdi, have eller befordre arkitektonisk kvalitet og være økonomisk bæredygtigt.

Se mere på www.realdania.dk

Arbejdsmarkedets Feriefond

Arbejdsmarkedets Feriefond er en selvejende institution, oprettet i henhold til ferieloven. De feriepenge, der ikke bliver udbetalt, og renterne af de feriepenge, der står i FerieKonto, tilfalder Arbejdsmarkedets Feriefond. Her anvendes de til at støtte feriemuligheder for lønmodtagere.

Støtte gives især til institutioner og organisationer, der tilvejebringer feriemuligheder for lønmodtagere, i form af aktivitets- og oplevelsesmuligheder.

Det drejer sig bl.a. om projekter med ferieformål, der giver mulighed for aktiviteter og oplevelser inden for områderne, kultur, natur- og kulturmiljø.

Støtte gives til udvikling, formidling og tilgængelighed af aktiviteter og oplevelser, herunder forbedring af infrastruktur i naturen samt bevarelse og restaurering af historiske bygninger og mindesmærker.

Fonden lægger vægt på, at projekterne er til gavn for både feriegæsterne og lokalsamfundet samt understøtter udvikling af ferieoplevelser hele året.

Læs mere på www.aff.dk

Private fonde

En række private fonde yder støtte til almennyttige formål indenfor f.eks. natur, erhverv, kultur og kulturarv. Man kan bl.a. nævne:

- A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal: www.apmollerfonde.dk
- Albani Fonden: www.albanifonden.dk
- Beckett-Fonden: www.beckett-fonden.dk
- Tuborgfondet: www.tuborgfondet.dk/
- Brødrene Hartmanns Fond: www.hartmannfonden.dk

